

על הדרך

ולא כנראה מתו"ש שג"כ נשים חייבות בזה ויל'ו. וראה בתוס' הרא"ש על חגינה (ב). שנדרפסו מכת"י בקובץ מורה (שנה כ"א גליון ה-ו עמ' ה והלאה) ובஹורת העורך הג"א אברהם שושנה שליט"א בהנ"ל ע"ש היטב.

★ ★

והטוריaben-caan כותב, דלפ"יד הירושלמי הנ"ל נראה, שבמצות ראייה יש שני חלקים - א' וראיית פנים. ב' הקרבן. ויתכן שמצווחה בהא بلا הא.

והעיר הטו"א מהרמב"ם (פ"א מהל' חגינה הלכה א') שכטב שראיות פנים כוללת את שני הדברים, ולא יתכן הא بلا הא. וכן מבואר ברמב"ם (בריש פ"ב שם) שנשים פטורות מראייה, ולא חילק את חילוק הירושלמי וצ"ע.

★ ★

ובמנחת חנוּך (מצווחה חפט) מפלפל בדבריו הטו"א הנ"ל, דס"ל שמקימים מצות ראייה גם ביל' הבאת קרבן, (והגם שעובר בלאו מ"מ מצות ראייה קיים עי"ש).

ולפ"ז רוצח המנ"ח לומר, שמקימים מצות ראייה בלילה ג"כ, ווז"ל: "אך לדעת הטוריaben-caan דמצות ראיית פנים לחודר, א"כ יכול לקיים מצות ראיית פנים בלילה. והicken כתוב בתורה יום, דוקא גבי קרבן ביום צוותו כתיב [ויקרא ז, לח], א"כ מקיים מצות עשה זו בלילה".

ועיין באמת בטוריaben-caan חגינה (יז): ד"ה דכתיב ופנית בכוור, דכוטב הטו"א בתוך הדברים דמשמע ודאי דמצות ראיית פנים נהוג בלילות של י"ט כבימים, דהא לא נאמר בקרוא ימים גבי מצות ראיית פנים, נהי דבקרכנות של חובות הרוגל دائ' אפשר להזכיר בלילה דבריהם צוותו כתיב, אבל ראיית פנים נהוג נמי בליל י"ט בין בליל יו"ט ראשון בין בשארليلות. עי"ש כ"ד, והן הן דברי המנ"ח.

★ ★

אולם בשפ"א ריש חגינה הבין בדבריו הטו"א שם שס"ל דין מקיים מצות ראייה בלילה. וכותב ע"ז: אבל בעייר הדין מי דפשיט ליה מצות ראייה היא ביום ולא בלילה, נסתפקתי בו, מדלא תני לה דמתניתין במגילה בהדי הנך דמצוחנן ביום ולא בלילה, וגם מנ"ל למעט לילה.

באופן שלילי מלהביא את הקרבן בעת בוואו לעזרה ביום טוב ראשון.

כלומר: האיסור מתחילה ונגמר בהמנעות ובחוسر עשיית המעשה הנזכר בעת ובמקום ההוא. לכן לא ניתן לשין את מעשה כניסתו לעוזה לביטול מצות העשה, שהרי ביטולה נקבעת רק בהמנעות מהבאת הקרבן, והמנעות אינה מעשה.

★ ★

עוד תירץ שם: אף אם נאמר שלא כתירוץ הראשון, אלא שראיית פנים בעוזה הינה חלק מחקי מצות ראייה, בנוסף להבאת הקרבן. אם כן, כשהבא לעוזה וקיים רק חלק אחד, אך ללא החלק השני של הבאת הקרבן, כיצד יתכן לומר שעשה מעשה של ביטול המצווה בעת בוואו לעוזה? הריADRובה, התחיל כראוי את קיום המצווה, בקיומו של חלק המצווה המחייב לבוא ולהכנס לעוזה, אלא שבגלל שלא גם את קיום המצווה עם הבאת קרבן, הרי שלאorchesh כלום. אך מכל מקום, כניסתו לא יכולה להחשב כעשית מעשה אויסור, אלא רק כעשיה חלקית ולא מספיקה של מצווה.

מה שאן כן בקנה או אפה חמץ בפסח, הרי ברור שעשה מעשה הסותר את האיסור להשות חמץ בביתו וברשותו בפסח, וכן נחשב שעשה מעשה אסור ולוקה.

יעיין מש"כ המלבי"ם בירושיא זו בספרו ארחות החיים (סי' ח, סק"ב), דהכא כיוון דעת לי' תשולםן כל שבעה, נמצא דעתין לא עבר בכניסתו. וראה עוד בשפת אמרת פסחים (ס"ג ע"א) וזבחים (כ"ט ע"ב) מש"כ בירושיא זו. ועיין מה שהאריך הגרא"א וסדרמן זיל' בקונטרס דברי סופרים הנדפס בקובץ שיעורים (ח"ב סימן ג').

★ ★

בתום' כאן (ד"ה הכל וכו') הביאו בשם הירושלמי, דהפטור דנשים וקטנים הוא ורק בראיית קרבן, אבל בראיית פנים בעוזה הכל חייכים כמו בהקהל, האנשים והנשים והטף ע"כ.

ויש לציין, שבירושלמי לפניו (פ"א ה"א) אי': מתניתין בראיית קרבן אבל בראיית פנים אפי' קטן חייכ וכו' ע"כ. ונראה בירושלמי דקטן בלבד הוא שחביב בראיית פנים